

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@minedu.fi

28.11.2014

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammattipätevyyden tunnustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

VIITE: OKM/59/010/2014

Suomen Arkkitehtiliitto on perehtynyt hallituksen esitykseen ja toteaa yleishuomiona, että **jotta esitystä voisi arvioida kokonaisuutena, olisi sen tullut sisältää kaikki direktiivin kansallisen toimeenpanon vaativat muutokset yhdessä** – myös terveydenhuollon ammattihenkilöstöä ja eläinlääkäreitä koskevat erityissäännökset. Direktiivin kansallisen toimeenpanon arviointia vaikeuttaa huomattavasti, että nyt lausunnolla ovat vain yleinen sääntely ja arkkitehteja koskevat kysymykset. Direktiivin kansallinen toimeenpano tulee olla valmis vasta 1.1.2016.

Toisena yleishuomiona Arkkitehtiliitto haluaa korostaa, että **koulutus on aina kansallinen kysymys**. Ammattipätevyydirektiivin tavoitteena on helpottaa ja edistää Euroopan Unionin pätevien kansalaisten siirtymistä työskentelemään toiseen jäsenvaltioon – ei harmonisoida eri jäsenvaltioiden eri koulutustasoilla tarjoamia koulutuksia.

Suomen Arkkitehtiliiton yksityiskohtaisemmat kommentit hallituksen esitykseen:

Hallituksen esityksen perustelumuongissa esitetään ammattikorkeakoululakiin tehtäväksi muutos, jolla veloitetaan järjestämään uudelleen käynnistetty rakennusarkkitehti AMK koulutus niin, että se täyttää ammattipätevyydirektiivin 36/2005 vaatimukset arkkitehdin tutkinnolle.

- Esitys kaventaa perusteettomasti ammattikorkeakoulujen opetuksen vapautta.
- Esitys on ristiriidassa opetus- ja kulttuuriministeriön Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2011 -2016 kanssa. ”*Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja kehitetään niiden erilaiset lähtökohdat ja tavoitteet huomioiden erilaisina ja toisiaan täydentävinä kokonaisuuksina, jotka perustuvat toisistaan poikkeaviin tutkintoihin, tutkinto-nimikkeisiin ja tehtäviin.*” Direktiivin mukaista, notifioitua arkkitehtikoulutusta annetaan Suomessa Aalto-yliopistossa, Oulun yliopistossa ja Tampereen teknillisessä yliopistossa.
- Esitys on jyrkässä ristiriidassa perusteiden ja tavoitteiden kanssa, joihin perustuen opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti rakennusarkkitehti AMK koulutuksen uudelleen 2014. Koulutuksen käynnistämisen perusteena oli nimenomaan taata yliopistokoulutuksesta poikkeavalla käytännönläheisellä opetuksella rakennussuunnittelijoita kotimaisiin erityistarpeisiin.

Arkkitehti on Suomessa tutkinto- ja ammattinimike – lainsäädännöllä ei saa entisestään edistää nimikkeiden harhaanjohtavaa käyttöä

- Esityksessä laiksi ammattipätevyuden tunnustamisesta on virheellisesti rinnastettu rakennusarkkitehti AMK tutkintoon ja koulutus arkkitehdin tutkintoon. (Pykälät: *13 § Arkkitehdin tutkinto* ja *14 § Arkkitehdinkoulutuksen automaattiseen tunnustamiseen liittyvä ammatillinen harjoittelu*) Rakennusarkkitehti AMK tutkinto ei ole arkkitehdin tutkinto eikä arkkitehdin koulutus.
- Kansallisen koulutusjärjestelmän mukaisesti rakennusarkkitehti AMK tutkinto rinnastetaan yliopistojen tekniikan kandidaattiin tutkintoon, ei arkkitehdin tutkintoon.

Arkkitehdin automaattisen pätevyyden tunnustamisen edellytyksenä on mahdollisuus toimia kaikissa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa rakennussuunnittelutehtävissä.

- Automaattisen ammattipätevyuden tunnustamisen edellytyksenä on, että hakijalla on kotijäsenvaltiossaan oikeus harjoittaa arkkitehdin ammattia. Suomessa arkkitehdin ammatti ei ole säännelty ammatti. Maankäyttö- ja rakennuslain (muutokset 1.9.2014) mukaisesti rakennusarkkitehti AMK ei voi toimia kaikissa MRL:n mukaisissa rakennussuunnittelutehtävissä ja omaa siten vain osittaisen pätevyyden Suomessa. Rakennusarkkitehti AMK ei siten täytä edellytyksiä automaattisen pätevyyden tunnustamiselle.

Direktiivin mukainen arkkitehtien ammatillinen harjoittelu on järjestettävä uskottavasti -

toimivaltaisen viranomaisen tehtävien siirto yksittäisille ammattikorkeakouluille ei ole uskottavaa eikä takaa opiskelijoiden tasavertaista kohtelua.

- Tämän esityksen perusteluna esitetty Opetushallituksen resurssien vähäisyys ei anna perusteita tehtävän vierittämiseksi yksittäisille ammattikorkeakouluille, joiden resurssitilanne ja mahdollisuudet asian hoitamiseksi ovat huonot.
- Miten taataan harjoittelun suorittaneiden tasavertainen kohtelu yksittäisissä, itsenäisissä ammattikorkeakouluissa?
- Järjestelmä ei ole myöskään uskottava jos sama taho myöntää hakijalle todistukset niin koulutuksesta kuin sitä täydentävästä ammatillisesta harjoittelusta. Kun koulutuksen järjestäjän edun mukaista on myöntää todistus myös harjoittelusta mahdollisimman monelle, vaarantuvat harjoittelun laatu ja kokonaisuuden arvioinnin riippumattomuus.
- Esityksen *14 § Arkkitehdinkoulutuksen automaattiseen tunnustamiseen liittyvä ammatillinen harjoittelu* puuttuu kokonaan maininta, että harjoittelu koskee vain nelivuotisia tutkintoja ja että se tulee suorittaa pätevän arkkitehdin valvonnassa.

Helsingissä 28.11.2014

Esko Rautiola
SAFAn puheenjohtaja

Karin Krokfors
SAFAn varapuheenjohtaja